

PRISIKĖLIMAS

Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos laikraštis

2021 m. Kovas-Balandis Nr. 217

Durims, kur buvo susirinkę mokiniai, dėl žydų baimės esant užrakintoms, atėjo Jėzus, atsistojo viduryje ir tarė: „Ramybė jums!“ (Jn 20, 19)

Jėzus Kristus yra tas pats vakar ir šiandien, tas pats ir per amžius (Žyd 13,8). Jis yra gyvas ir tikrai ateis. Atėjęs tars: „Ramybė jums!“ ir išsklaidys nerimą bei nežinomybę, sustiprins viltį ir tikėjimą. Tad neleiskime dabarties išbandymams atimti iš mūsų Viešpaties Prisikėlimo džiaugsmo. Tegul mūsų širdyse Šv. Velykų rytą džiugiai aidai: „Kristus prisikėlė! – „Jis tikrai prisikėlė!“ Palaimingų Šv. Velykų!

2021 m. balandžio 4 d. Mons. Vytautas GRIGARAVIČIUS

PARAPIJOS AKTUALIJOS

Paėmė Viešpatį iš kapo, ir mes nežinome, kur jį padėjo (Jn 20, 2)

Parapijos klebonas

Mons. Vytautas GRIGARAVIČIUS

Mieli broliai ir seserys Kristuje, Velykų vigilijoje džiaugsmingas „Aleliuja!“ paskelbė džiugią žinią: „Kristus prisikėlė! Jis gyvas!“ Tiesa, apie tai kol kas liudija tuščia kapo duobė. Dar mokiniai pasimetę ir išsigandę, tik bebaimės moterys blaškosi prie tuščios kapo duobės. Evangelistas Morkus rašo, kaip jos kupinos baimės skubiai paliko tuščią kapą ir net nedrįso mokiniams pranešti, kaip buvo liepęs angelas: „...eikite, pasakykite jo mokiniams ir Petriui: „Jis eina pirma jūsų į Galilėją, ten jį pamatysite, kaip jis jums buvo sakęs“ (Mk 16, 7).

Velykų rytą išgirdome evangelisto Jono pasakojimą, kuris prasideda tuo, jog „labai anksti, dar neišaušus, Marija Magdaliatė atėjo pas kapą ir pamatė, kad akmuo nuverstas nuo rūšio angos“ (Jn 20, 1). Marija Magdaliatė – tai ta moteris, iš kurios Jėzus išvarė septynis demonus, tai moteris, kuri, sutikusi Jėzų, išgijo iš ją kankinusių nuodėmių ir atrado naują gyvenimą. Ji kartu su kitomis moterimis ir apaštalais lydėjo Jėzų piligrimystėje, liko ištikima iki galo. Kartu su keliomis kitomis moterimis ir apaštalais Jonu, ji atlydėjo Jėzų į Golgotą ir su begaline meile žvelgė ant kryžiaus mirštančiajam Mokytojui į akis. Ir štai dabar viena pati ankstų rytą atskuba prie kapo. Ji trokšta dar kartą pabūti prie Kūno To, kurį mylėjo labiau už viską pasaulyje. Atbėgusi ji pamato, kad akmuo nuristas nuo kapo angos. Netikėtumas ir išgąstis neleidžia pažvelgti vidun. Marija skubiai bėga pas Simoną Petrą ir kitą mokinį, kurį Jėzus mylėjo. Ji skuba jiems pranešti, ką matė ir išsakyti jiems savo nerimą: „Paėmė Viešpatį iš kapo, ir mes nežinome, kur jį padėjo“ (Jn 20, 2).

Išgirdę Marijos Magdaliatės žodžius, abu mokiniai bėga prie Jėzaus kapo. Tačiau

Jėzaus mylimasis mokinys bėga greičiau už Petrą ir pirmasis pasiekia kapą. Jis, kaip ir Marija, pamato nuristą akmenį, bet jis pasilenkia ir pamato paliktas drobulės. Nežinia, ar iš baimės, ar iš pagarbos Petriui Jonas pirmas neina į kapą, pirmenybę palieka Petriui. Atskubėjęs Petras įeina vidun ir viską atidžiai apžiūri, tačiau apie jo reakciją autorius nieko nerašo. „Tuomet įėjo ir kitas mokinys, kuris pirmas buvo atbėgęs prie kapo. Jis pamatė ir įtikėjo“ (Jn 20, 8-9).

Taigi apie Joną pasakyta: „Jis pamatė ir įtikėjo“. Jis įtiki prisikėlusio Jėzaus slėpinį, nors kol kas jo tikėjimas remiasi tik regėjimu. Evangelija baigiasi ištarme: „Mat jie dar nebuvo supratę Rašto, kad jis turėsiąs prisikelti iš numirusių“ (Jn 20, 9). Kitaip tariant, mokiniai dar vis nebuvo tvirtai įtikėję, kad Jėzus yra tikrasis Mesijas, Dievo Sūnus, kuris trečiąją dieną prisikels iš kapo duobės. Skaitydami Evangelijas, apaštalų laiškus, mes matome, kaip sunku buvo pirmiesiems mokiniams įtikėti. Pats tuščias kapas jų neįtikino – tas faktas tik parodė: „Jo čia nėra“,

o ne tai, kad: „Jis prisikėlė“. Kad mokiniai įtikėtų ir taptų Prisikėlimo liudytojais, Jėzus turėjo atlikti mažiausiai tris dalykus: įrodyti mokiniams, jog Jis tikrai prisikėlė; pakeisti, atnaujinti mokinių mąstymą; suteikti jiems Šventosios Dvasios jėgos, kad jie galėtų liudyti Jėzaus prisikėlimą pasauliui.

Mieli broliai ir seserys, Jėzus žinojo, kad mokiniai pajėgs skelbti Jo prisikėlimą kitiems, tik patys tvirtai tuo įsitikinę. Ir tik per jų liudijimą Dievas galės apsieikti kitiems. Mes neturime pamiršti šio Dievo tikslo, nes per mus, tikinčius Jėzumi Kristumi, Jis taip pat trokšta atskleisti save žmonėms, nori būti pažintas. Norėčiau atkreipti dėmesį į vieną detalę: Evangelijos pagal Joną Velykų ryto pasakojime vyrauja veiksmazodis „bėga“, kuris atspindi susijaudinimą, susidomėjimą, troškimą kuo greičiau pamatyti, įsitikinti ir kuo greičiau pranešti žinią kitiems. Taip ir mes, išgyvenę Dievo artumą, atpažinę ir įtikėję mūsų gyvenimo Viešpačiu, kviečiami skubėti šia džiaugsminga žinia dalytis su kitais. Amen.

INFORMACIJA

Kovo mėnesio liturginis kalendorius

- 4 – Šv. Kazimieras, Lietuvos globėjas
- 7 – III Gavėnios sekmadienis
- 14 – IV Gavėnios sekmadienis (Lactare)
- 19 – Šv. Juozapas, Švč. Mergelės Marijos sužadėtinis
- 25 – Viešpaties apreiškimas Švč. Mergelei Marijai
- 28 – Kristaus Kančios (Verbų) sekmadienis

Balandžio mėnesio liturginis kalendorius

- 1 – Didysis ketvirtadienis, Paskutinės Vakarienes Mišios
- 2 – Didysis penktadienis, Viešpaties Kančios pamaldas
- 3 – Didysis šeštadienis, Velykų vigilija- Velyknaktis
- 4 – Viešpaties Jėzaus Kristaus Prisikėlimas (Velykos)
- 11 – II Velykų sekmadienis – Atvelykis, Dievo Gailestingumo sekmadienis
- 18 – III Velykų sekmadienis
- 25 – IV Velykų sekmadienis
- 29 – Šv. Kotryna Sienietė, mergelė, Bažnyčios mokytoja, Europos globėja

Pagal <http://lk.katalikai.lt/>

Popiežius Pranciškus: „Štai keliaujame į Jeruzalę...“ (Mt 20, 18)

Brangūs broliai ir seserys, Jėzus, paskelbdamas mokiniams apie savo kančią, mirtį ir prisikėlimą ir taip vykdydamas Tėvo valią, atskleidžia jiems savo misijos giliają prasmę ir kviečia juos dalyvauti šioje misijoje vardan pasaulio išganymo.

Eidami gavėnios keliu, vedančiu į Velykų šventes, atmintime tą, kuris „nusižemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties“ (Fil 2, 8). Šiuo atsivertimo laiku atnaujinkime savo tikėjimą, semkimės vilties „gyvojo vandens“ ir atvira širdimi priimkime Dievo meilę, kuri mus perkeičia į brolius ir seseris Kristuje. Velykų naktį atnaujinkime savo Krikšto pažadus, kad atgimtume kaip nauji vyrai bei moterys Šventosios Dvasios veikimo dėka. Jau pati gavėnios kelionė, panašiai kaip visas krikščioniškojo gyvenimo kelias, yra visa nušviesta Prisikėlimo šviesos, kuri atgaivina norinčiųjų sekti Kristumi mintis, nuostatas bei pasirinkimus.

Jėzaus mokyme skelbiami pasninkas, malda ir išmalda (plg. Mt 6, 1–18) sąlygoja ir išreiškia mūsų atsivertimą. Neturto ir atsižadėjimo kelias (pasninkas), meilingas žvilgsnis į sužeistą žmogų ir meilės gestai jo atžvilgiu (išmalda), taip pat vaiko dialogas su Tėvu (malda) leidžia mums įgyvendinti nuoširdų tikėjimą, gyvą viltį ir veiklią meilę.

1. Tikėjimas kviečia mus priimti Tiesą ir tapti jos liudytojais Dievo, taip pat mūsų brolių bei seserų akivaizdoje.

Šiuo gavėnios laiku priimti ir išgyventi Kristuje apreikštą Tiesą pirmiausia reiškia atverti širdis Dievo žodžiui, kurį Bažnyčia mums perteikia iš kartos į kartą. Ši Tiesa nėra intelektualinė konstrukcija, rezervuota nedaugeliui rinktinių, itin išlavintų protų, bet žinia, kurią gauname ir galime suprasti turėdami širdį, atvirą Dievo didybei, suprasdami, kad Jis mus myli pirma, nei tai suvokiame. Ta Tiesa yra pats Kristus, kuris visiškai priimdamas mūsų žmogystę tapo Keliu – reikliu, bet atviru visiems – vedančiu į Gyvenimo pilnatvę.

Pasninkas, išgyvenamas kaip atsižadėjimo patirtis, leidžia pasninkaujantiems per širdies paprastumą iš naujo atrasti Dievo dovaną ir suprasti savo, kaip kūrinių, tikrovę: esame sukurti pagal jo paveikslą ir panašumą ir jame randame pilnatvę. Pasninkaujantysis sutinka priimti neturtą ir tapti beturčiu su kitais vargdieniais, jis kaupia kitiems dalijamos meilės turtą. Taip suvokiamas ir prakti-

kuojamas pasninkas padeda mylėti Dievą ir artimą, nes, kaip moko šv. Tomas Akviniėtis, meilė yra judesys, nukreipiant dėmesį į kitą, tapatinantis su kitu (plg. *Fratelli tutti*, 93).

Gavėnia yra laikas tikėti, tai yra priimti Dievą į mūsų gyvenimą ir leisti jam apsigyventi pas mus (plg. *Jn* 14, 23). Pasninkauti reiškia išlaisvinti mūsų būtį nuo visko, kas ją slegia, nuo persisotinimo informacija – tiek teisingomis, tiek melagingomis žiniomis, taip pat nuo gėrybių vartojimo tam, kad atvertume savo širdies duris Tam, kuris ateina kaip visiškai beturtis, bet drauge yra „pilnas malonės ir tiesos“ (*Jn* 1, 14), jis yra Dievo Sūnus, mūsų Gelbėtojas.

2. Viltis kaip „gyvasis vanduo“, leidžiantis mums tęsti kelionę

Samarietė, kurią Jėzus prašo duoti jam atsigerti prie šulinio, nesupranta, kodėl jis sako, kad gali jai duoti „gyvojo vandens“ (*Jn* 4, 10). Iš pradžių ji natūraliai pagalvoja apie paprastą vandenį, tačiau Jėzus turi omenyje Šventąją Dvasią, kuria gausiai apdovanos per Velykų slėpinį ir kuri mums ilies nenuviliančią viltį. Pranašaudamas savo kančią ir mirtį

Jėzus jau skelbia viltį, sakydamas, kad „trečią dieną jis prisikels“ (*Mt* 20, 19). Jėzus mums kalba apie ateitį, kurią plačiai atvėrė Tėvo gailestingumas. Su juo ir jo dėka turėti viltį reiškia tikėti, kad istorija nepasibaigia mūsų klaidomis, mūsų prievarta ir neteisybe nei nuodėme, kuri nukryžiuoja meilę. Tai reiškia semtis Tėvo atleidimo iš jo atvertos Širdies.

Dabartinėmis susirūpinimą keliančiomis aplinkybėmis, kai viskas atrodo trupu ir netikra, kalbėjimas apie viltį gali atrodyti provokacija. Tačiau gavėnios laikas skirtas tam, kad viltingai atgręžtume žvilgsnį į Dievo kantrybę: jis ir toliau rūpinasi savo kūriniams, nors mes dažnai su jais elgiamės blogai (*Laudato si'*, 32–33, 43–44). Tai susitaikinimo viltis, į tai mus aistringai ragina šventasis Paulius: „Susitaikinkite su Dievu“ (*2 Kor* 5, 20). Gavę atleidimą per Atgailos sakramentą, kuris yra kertinis mūsų atsivertimo proceso akmuo, savo ruožtu tampame atleidimo perteikėjais: patys priėmę atleidimą, galime atleisti kitiems, gebėdami dėmesingai palaikyti dialogą ir savo elgsena guosti sužeistus žmones. Dievo atleidimas, perduodamas taip pat per mūsų žodžius bei gestus, leidžia mums išgyventi Velykų brolybę.

Gavėnios metu būkime atidesni sakydami „drašinančius, guodžiančius, stiprinančius, raminančius, skatinančius žodžius, o ne tokius, kurie žemina, liūdina, erzina, niekina“ (*Fratelli tutti*, 223). Kartais norint suteikti vilties pakanka būti „draugišku žmogumi, atidedančiu į šalį savo baimes ir skubėjimą, pakanka atkreipti dėmesį, padovanoti šypsena, pasakyti ugdančią žodį, kad vyraujantio abejingumo aplinkoje atsivertę klausymosi erdvė“ (ten pat, 224).

Susikaupus ir tyliai meldžiantis viltis mums duodama kaip įkvėpimas ir vidinė šviesa, nušviečianti mūsų misijos iššūkius ir pasirinkimus. Todėl itin svarbu susikaupti maldai (plg. *Mt* 6, 6) ir slaptoje susitikti su švelnumo Tėvu.

Gavėnią išgyventi viltingai reiškia suvokti, kad Jėzuje Kristuje esame naujo laiko liudininkai, kai Dievas „visa daro nauja“ (plg. *Apd* 21, 1–6). Tai reiškia priimti Kristaus viltį: jis atiduoda savo gyvybę ant kryžiaus, o Dievas jį prikelia trečiąją dieną; tai reiškia būti visuomet pasirengusiems „įtikinamai atsakyti kiekvienam klausiančiam apie jumyse gyvenančią viltį“ (*1 Pt* 3, 15).

3. Mūsų tikėjimo ir vilties aukščiausia išraiška yra meilė, išgyvenama sekant Kristumi, rodant dėmesį ir užuojautą kiekvienam žmogui.

Meilė džiaugiasi matydama kitą augant. Todėl ji kenčia, kai artimas vargsta: yra vienišas, ligonis, benamis, niekinamas, stokojantis... Meilė yra širdies polėkis, skatinantis pranokti save ir kuriantis dalijimosi bei bendrystės ryšį.

„Socialinės meilės dėka galima eiti link meilės civilizacijos, į kurią visi galime jaustis esantys pašaukti. Meilė savo universalioji dinamika gali kurti naują pasaulį, nes ji yra ne bergždžias jausmas, bet geriausias būdas atrasti veiksmingus visų augimo kelius“ (*Fratelli tutti*, 183).

Meilė yra dovana, suteikianti mūsų gyvenimui prasmę; jos dėka stokojančius laikome savo šeimos nariais, bičiuliais ir broliais. Jei dalijamasi su meile, net nedideli ištekliai niekada nesibaigia, bet tampa gyvenimo ir laimės rezervu. Taip nutiko su Sareptos našlės miltais ir aliejumi, kai ji paaukojo paplotėlį pranašui Elijui (plg. 1 *Kar* 17, 7–16); taip pat ir su duonos kepalukais, kuriuos Jėzus laimino, laužė ir davė moki-

niams išdalyti miniai (plg. *Mk* 6, 30–44). Taip įvyksta ir su mūsų išmalda, maža ar didele, jei ją aukojame džiugiai ir paprastai.

Gavėnią išgyventi su meile reiškia rūpin-tis kenčiančiais, apleistais ir besibaiminančiais dėl COVID-19 pandemijos. Suvokdami didelį netikrumą dėl ateities, atmindami žodį, kuriuo Dievas prabyla savo tarnui: „Nebijok, nes aš išpirkau tave“ (*Iz* 43, 1), su meile dovanokime pasitikėjimo žodį, kuris padėtų kitam pajusti, kad Dievas myli jį kaip vaiką.

„Tik tokiu žvilgsniu, meilės perkeistu, suvokiant kito žmogaus orumą, vargšai yra pripažįstami ir vertinami dėl jų didžio orumo, gerbiami savo gyvensena ir kultūra ir dėl to iš tikrųjų integruojami į visuomenę“ (*Fratelli tutti*, 187).

Brangūs broliai ir seserys, kiekvienas gyvenimo etapas yra tikėjimo, vilties ir meilės laikas. Šis kvietimas išgyventi gavėnią kaip atsivertimo, maldos ir dalijimosi gėrybėmis kelionę tepadeda mums asmenine ir bendruomenine atmintimi grįžti į tą tikėjimą, kuris kyla iš gyvojo Kristaus, į viltį, gaivinamą Šventosios Dvasios dvelkimo, ir į meilę, kurios neišsemiamą versmę yra gailestinga Tėvo širdis.

Išganytojo Motina Marija, likdama ištikima kryžiaus papėdėje ir Bažnyčios širdyje, tepalaiko savo rūpestingu buvimu, o Prisikėlusiojo palaiminimas telydi mus kelionėje į Velykų šviesą.

Parengta pagal www.vaticannews.va

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

Verbų sekmadienis

Aleksandra BANCEVIČIENĖ

Sekmadienį prieš šv. Velykas minime Jėzaus įžengimą į Jeruzalę, švenčiame atsidavimo Kristui, „širdžių Jam atvėrimo“ šventę. Remiantis Evangelija apie Kristaus garbingą įžengimą į Jeruzalę, kai jam po kojomis buvo klojamos palmių šakos, daugelyje krikščioniškų kraštų ši diena vadinama Palmių švente (diena).

Verbų sekmadienį katalikai simboliškai atkartoja Kristaus įžengimo į Jeruzalę momentą, tik palmės dažniausiai pakeičiamos vietiniais augalais. Pavyzdžiui, XX a. pradžioje Rytų Aukštaitijos bažnyčiose procesijos metu po kunigo kojomis klodavo žilvičio šakelės. Lietuvoje palmių šakas simboliškai atstoja vietinių augalų – žiemą vasarą žaliuojančių kadagių ar pavasarį išsprogusių beržų, karklų (kačiukų) šakelės, surištos į puokštelę ir vadinamos verbomis. Daug kur tikrosiomis verbomis laikomos tik kadagio šakelės, ypač Suvalkijoje. Visoje Lietuvoje manyta, kad Verbų sekmadienį bažnyčioje visi būtinai turi turėti verbą: „Jei verbos neturėsi, velnias įkiš palaikyti savo uodegą“.

Iki šiol gerai žinomas Verbų sekmadienio paprotys – plakimas verba. Grįžę iš bažnyčios, žmonės pašventintomis verbomis plakdavo vieni kitus. Plakant buvo sakoma tam tikra žodinė formulė, kuri skirtingose Lietuvos vietose šiek tiek skyrėsi, pavyzdžiui: „Verba plaka, ne aš plaku, būk laimingas, nuo visų ligų apgintas“, „Ne aš plaku, verba plaka. Po nedėlios ir Velykos. Ar duosi margutį?“ arba „Ne aš plaku, verba plaka! Ar žadi margutį?“. Plakamas turėdavo prižadėti duoti per šv. Velykas margutį. Čia mes matome atsilyginimo už paslaugą momentą, kadangi nuplakimas pašventinta verba turėjo apsaugoti žmogų nuo įvairių blogybių, sustiprinti jo sveikatą.

Tikėta, kad verba turi apsauginių galių. Ji apsaugo nuo piktųjų dvasių: manyta, kad neturinčius namuose verbos persekioja velnias. Verba saugojo ir nuo pavojingų atmosferos reiškinių – perkūnijos, krušos, liūčių. Ji naudota smilkymui – buvo aprūkomi namai, artinan-tis audros debesims, tikintis, kad perkūnas į juos netrenks arba kad audros debesys išsisklaidys. Smilkstančia verbos šakele aprūkydavo pirmą kartą į laukus išgenamus gyvulius, bičių avilius, einantį pirmą kartą arti artoją ir kt.

Verbai buvo priskiriama ir gydymo galia. Verbų sekmadienį veždavo į bažnyčią ligonius. Tikėdavo, kad, kunigui pašlakščius juos verba, šie pasveiks. Verba plakdavo bei aprūkydavo ligonius ir namuose.

Pašventinta verba, paparastai užkišta už sijos ar šventųjų paveiklo, saugojo namus iki kitų metų Verbų sekmadienio. Parsinešus naują verbą, senoji būdavo sudeginama.

Didžioji savaitė

Verbų sekmadieniu prasideda Didžioji savaitė, daugelyje krikščioniškų kraštų vadinama tiesiog Šventąja savaitė. Tai Kristaus kančios ir mirties atminimo laikas. Visos šios savaitės dienos įvardijamos didžiosiomis, nes per jas prisimenami didieji Bažnyčios įvykiai: stebuklai, kuriuos padarė Išganytojas, Paskutinė vakarienė, per kurią Judas išdavė Kristų, Kristaus nuteisimas, atvedimas į Golgotą, nukryžiuavimas, mirtis ir prisikėlimas. Didžiosios savaitės metas ypač glaudžiai susijęs su šv. Velykų laukimu, dvasiškai ir fiziškai ruošiamasi vienai didžiausių metinių švenčių. Didžiąją savaitę lietuviai katalikai eidavo į Bažnyčią atlikti metinės išpažinties, kruopščiai tvarkydavosi savo namus ir kiemą. Šią savaitę buvo gausu įvairiausių draudimų, magiškų veiksmy, turėjusių nulemti žmogaus sveikatą bei sėkmingą ūkinę veiklą. Tikėta, kad visą šią savaitę negalima bartis, pavydėti, nepriimtina, ypač šeštadienį, ką nors skolinti, nes nesiseks gyventi. Didžioji savaitė taip pat žymėjo Gavėnios pabaigą.

Buvo nusistovėjusi tam tikra Didžiosios savaitės tvarka, kiekvieną dieną reikėdavo atlikti konkrečius ritualus ir darbus.

Didįjį trečiadienį Žemaitijoje vaikai pradėdavo „silkę išplakimo“ apeigas. Jie lentelėje nuspiešdavo „silkę“ ir už virvutės vilkdavo ją aplink bažnyčią, o kiti – mušdavo „silkę“ rykštėmis, botagais. Didįjį trečiadienį „silkę“ plakdavo vieną kartą, ketvirtadienį – du, penktadienį – tris kartus. Greičiausiai tai sietina su artėjančia gavėnios laikotarpio pabaiga. Septynias savaites valgytas pasninko maistas jau visiems buvo pabodęs.

Didysis ketvirtadienis lietuvių tradicijoje dar vadintas „čystuoju“ (t. y. švairuoju) arba žaliuoju ketvirtadieniu. Šeimininkės šią dieną turėjo baigti visus metinio namų tvarkymo, valymo darbus – nuvalyti langus, išsišveisti visus namų kampus, pakeisti patalyne, kad visi metai būtų švarūs. Didžiojo ketvirtadienio vakare žmonės švarindavo ir savo kūną – prausdavosi pirtyse, kubiluose ir pan. (vėlesnėje tradicijoje maudydavosi šeštadienį). Sergantieji odos ir kitomis ►

► Verbų sekmadienis

ligomis Didįjį ketvirtadienį, prieš saulės patekėjimą, maudydavosi upėse, ežeruose ar šaltiniuose, tikėdami, kad visus metus bus sveiki. Vandeniui tuo metu buvo priskiriama magiška gydymoji bei apvalomoji galia.

Didysis ketvirtadienis kai kur dar buvo vadinamas ir vėlių Velykomis: žmonės lankė ir tvarkė mirusių artimųjų kapus. Tikėta, kad Didžiojo ketvirtadienio vakarą vėlės renkasi bažnyčioje, į kurią jas ant pečių nuneša dvasregiai. Dvasregystės galia (gebėjimas matyti mirusiųjų vėles) buvo priskiriama Didįjį ketvirtadienį gimusiems žmonėms, ypač jei jie dar ir krikštyti sekmadienį.

Bažnyčioje Didžiojo ketvirtadienio vakaras skirtas paminėti Paskutinę vakarienę. Po vakarinių pamaldų visose bažnyčiose nutyla varpai, vargonai, susikaupama prieš Didįjį penktadienį. Tiesa, kai kuriose vietovėse užfiksuota tradicija, kad tądien „varpus pavaduodavo“ berniukai, tarškinantys aplink bažnyčią mediniais kleketais, tarškynėmis, o po pamaldų jie leisdavosi į aplinkines sodybas kiaušiniuoti, t. y. prašyti kaimynų kiaušinių šv. Velykoms.

Didysis penktadienis krikščioniškoje tradicijoje susijęs su atgaila – tai Kristaus mirties diena. Ši diena vienintelė per metus, kai bažnyčiose neaukojamos šv. Mišios, o prisimenama Kristaus kančios istorija. Didįjį penktadienį būtinai laikomasi pasninko. Dažnai būtent tą dieną žmonės stengiasi prieiti išpažinties, norėdami dvasiškai apsisvalyti. Namuose Didįjį penktadienį būdavo mažiau dirbama, stengiamasi laikytis tylos, nedirbti triukšmingų darbų, pvz., nekapti malkų ir pan., kad neprišauktų nepageidaujamų atmosferos reiškinių.

Didysis šeštadienis – tai laukimo diena: Kristus jau nuimtas nuo kryžiaus, palaidotas, bet dar neprisikėlęs. Jo mokiniai išsibėgioję,

išsislapstę. Vienintelė neabejotinai išlaikiusi tikėjimą – Jo motina Marija. Dėl to Lietuvoje Didysis šeštadienis kartais dar vadinamas ir Marijos šeštadieniu. Šią dieną bažnyčioje šventinama ugnis ir vanduo.

Teigiama, kad senovėje laužas buvo sukraunamas iš senų, trūnyti pradėjusių kryžių, o jį užkurdavo išskeliant ugnį iš titnago. Manyta, kad kuris pirmas paims ugnies, pasisems vandens, tas greičiau už kitus nudirbs visus lauko darbus, jo gyvuliai bus riebūs ir pan. Eidami namo su ugnimi, valstiečiai užsukdavo į laukus, apsmilkydavo juos, kad būtų geras derlius. Šventintos ugnies dūmais aprūkydavo ir gyvulius, visus trobesius. Namų ugniakuruose buvo gesinama ugnis ir iš naujo įkuriama parsinešta iš bažnyčios pašventinta ugnimi. Tradiciškai stengdavosi, kad pašventinta ugnis neužgestų iki kitų Velykų. Tokia ugnis vadinta metine. Kuo arčiau mūsų dienų, tuo velykinės ugnies saugojimo laikas trumpėjo – stengdavosi neužgesinti iki Sekminių arba bent iki Velykų pirmos dienos ryto. Tikėta, kad kur dega metinė ugnis, į tą namą netrenks perkūnas, namai bus laimingi, šeimoje bus santarpiška. Jeigu Velykų rytą ugnis užgesdavo, niekas jos neskolindavo, nes manydavo, kad skolintojas išsineš iš namų laimę, derlių, ugnis neteks savo šventumo ir pradės „vaikščioti“, t. y. sukels gaisrą. Šventintos ugnies pelenais barstydavo trobas, kad nedegtų, daržus – kad gerai augtų daržovės. Į statomo namo kertes dėdavo velykinės ugnies anglių. Šventinta velykinė ugnis (jos pelenai, žarijos) turėjo apsauginę funkciją. Ji saugojo nuo gaisro, piktų dvasių ir kitokio blogio, gyvulius – nuo plėšrūnų, vabzdžių ir pan.

Apsauginę, gydomąją paskirtį turėjo ir Didįjį šeštadienį šventintas vanduo. Velykų rytą jį šlakstydavo trobas, gyvulius, laukus, namo kampus, pildavo į šulinį. Jis turėjo išvaikyti piktąsias dvasias. Kai kur šven-

timas vanduo buvo laikomas iki Sekminių ir tada vėl jį šlakstydavo visą ūkį. Didįjį šeštadienį šventintą vandenį naudojo gydant ligas, užkerėjimus.

Didįjį šeštadienį įrengiamos sūpuoklės šv. Velykoms, bet dar nesisupama. Iki pietų buvo stengiamasi baigti dirbti visus sunkesnius darbus, ruošiami velykų valgiai, marginami kiaušiniai, o vakare einama į bažnyčią švęsti Velyknakčio. Naktį iš šeštadienio į sekmadienį daugelis žmonių budėdavo prie Kristaus karsto bažnyčiose. Etnografiniai duomenys rodo, kad kai kuriose Lietuvos vietovėse per Velyknaktį būta ir savitų lokaliųjų papročių. Pavyzdžiui, iki XIX amžiaus pabaigos Rytų Lietuvoje buvo žinomas Gavėno sušaudymo paprotys: šv. Velykų naktį per bažnyčią bėgantis „Gavėnas“ būdavo „nušaukiamas“, o „nušautas“ jis persiversdavo per galvą ir dingdavo. Taip simboliškai buvo užbaigiamas gavėnios laikotarpis. Kai kuriose bažnyčiose šv. Velykų naktį buvo rengiami vaidinimai. Pirmosios Lietuvos Respublikos laikotarpiu (o kai kur net ir šiais laikais) šv. Velykos buvo viena įdomiausių švenčių dėl persirengėlių naktinių vaidinimų bažnyčiose – žmonės eidavo net į kitos parapijos bažnyčią, jei savojoje persirengėlių nebūdavo. Dažniausiai būdavo suburiamos dvi persirengėlių grupės – žydai ir kareiviai. Žydai šv. Velykų naktį stengdavosi pavogti kryžių, o kareiviai turėdavo jį apginti. Tokios liaudiško pamaldumo apraiškos bažnyčioje trikdė maldingą susikaupimą, kėlė sumaištį, todėl ne visada patiko kunigams, tačiau žmonės vaidinimus mėgo. Tai buvo savotiškas Evangelijos įvaizdinimas liaudžiai suprantama forma. Be to, įvairūs pokštai, triukšmo kėlimas padėdavo tikintiesiems naktį bažnyčioje neužmigti.

Vidurnaktį suskambantys varpai, gaudžiantys vargonai skelbia Kristaus prisikėlimą ir svarbiausios krikščionių šventės – šv. Velykų pradžią.

PARAPIJOS AKTUALIJOS

Kristaus Prisikėlimo parapijos bendruomenė atsisveikino su iškeliavusia pas Viešpatį Pastoracinės tarybos nare Rimute Lipšiene

Vasario 28 d., sekmadienį, pasiekusi netikėta žinia dėl Rimutės Lipšienės mirties prislėgė visus. „O gal dar ne? Dar ji gyvens! Negali būti!“ – dėliojosi mintys galvoje.

Tačiau su liūdesiu ir malda ją pasitikome atkeliavusią urnoje į Kristaus Prisikėlimo baziliką. Ši netektis greitai apskriejo visą Kauną, pasklido po Lietuvą, už Atlanto.

Netekome Pastoracinės tarybos narės, parapijos spaudos atstovės, parapijos pagyvenusių žmonių sambūrio „Senjorai“ mylimos vadovės, mūsų bažnyčios istorijos žinovės, bazilikos ekskursijų vadovės, energingos, jautrios, visuomeniškos, gyvenimą ir žmones mylinčios moters, katalikės motinos, močiutės.

Kovo 3 d. nuo 16 val. su baltu gėlės žiedu rankose atsisveikinti su Rimute atėjo Lietuvos žurnalistų sąjungos Kauno skyriaus nariai, parapijos pastoracinės tarybos nariai, bendruomenė, senjorai, aktoriai, buvę kolegijos ir visi ją pažinojusieji.

Į 18.00 val. šv. Mišias bazilikoje pasiūlymė už a. a. R. Lipšienę pakvietė parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius.

„Nuoširdžiai užjaučiame Rimutės dukrą Valdoną, jos šeimą, artimuosius, meldžiame visiems Dievo paguodos ir dvasios stipry-

bės. Mus taip netikėta, kad netekome mūsų Rimutės. Ji buvo parapijos senjorų dalis, visuomet sugebėjo kiekvieną išklaudyti, patarti, paskatinti, nuraminti.

Monsinjas kreipėsi į Rimutę, tarsi ji būtų šalia: „Miela Rima, jau rytoj ant kapų uždegtos žvakės išsklaidys niūrią tamsą ir baugščiai liepsnodamos apšvies ne tik artimųjų kapus, bet ir rimtini bei susimąstymu pažymėtus mūsų visų veidus.“

Homilijoje klebonas pakvietė pamąstyti apie mirties prasmę, apie tai, ką Bažnyčia nori pasakyti šią valandą Dievui ir žmonėms, išryškino žmogaus pasiruošimą amžinajam gyvenimui ir gaires, kokias turime nubrėžti kiekvienas, kad laimėtume Dievo meilės amžinybę. „Mes esame gaivinami Jėzaus suteikta viltimi ir tikėjimu gyventi“, – baigė homiliją monsinjas.

Pasibaigus šv. Mišioms, mons. V. Grigaravičius ir vikaras kun. J. Grigonis atliko atsisveikinimo apeigas, o maestro D. Beinarytės atsisveikinimui sugiedota giesmė sujaudino iki širdies gelmių.

Po šv. Mišių parapijos klebonas pakvietė visus pabūti valandėlę kartu su Rimute, prisiminti ją, pasiklaudyti liudijimų, pasižiūrėti nuotraukų. (išsamiau žiūrėti)

Kovo 4 d. atsisveikinimo metu giedojo Sumos choras „In Vivo Dei“, vadovaujamas maestro R. Baranausko, savo atsiminimais dalijosi buvęs „Vakarinio Kauno“ redaktorius A. Marčiulionis. Atsisveikinti su velione, gėlių puokšte nešinas, atvyko ir pagyvenusių žmonių sambūrio „Senjorai“ dvasios vadovas, parapijos diakonas B. Ulevičius.

Parapijos klebonas perskaitė Kauno arkivyskupo metropolito K. Kėvalo gautą žinutę: „*Dėkoju Gerajam Viešpačiui už Rimutės Lipšienės gyvenimo dovaną. Ji daugeliui žmonių savo širdies giedrumu ir entuziazmu kurti bendrystę tapo Viešpaties paguodos ženklu. Prisimenu ją visada džiaugsmingą, pilną idėjų ir gyvenimo dovanoti kitiems troškimo. Užuojauta visai Prisikėlimo parapijos bendruomenei, pagyvenusių žmonių sambūrio „Senjorai“ nariams, o ypač Rimutės dukrai Valdonei,*

jos šeimai ir artimiesiems. Gerasis Viešpats tepriima mielą Rimutę į savo Karalystės Džiaugsmą! Maldoje ir vienybėje su Jumis +Kęstutis Kėvalas, Kauno arkivyskupas”.

Atsisveikindami senjorai sakė: „Sunku susitaikyti su mintimis ir kalbėti apie mūsų vadovę būtuojų laiku. Sunku patikėti, kad daugiau gyvai nebematysime jos akių, negirdėsime jos balso. Apie išėjusius sakoma – šviesaus atminimo žmogus. Mūsų Rimutė iš tikrųjų bus šviesaus atminimo žmogus, mes ją visada prisiminsime ir melsimės už ją. Žiūrėk, Rimute, iš aukštybių į mus. Tavo palikimas mums yra tai, kad išeidama leidai suprasti, kad nieko nėra svarbiau nei gyventi.“

Pasibaigus išlydėjimo apeigoms, R. Lipšienės urna su palaikais, lydima parapijos klebono mons. Vytauto Grigaravičiaus, buvo išlydėta į Girkalnio kapines, ten, kur ilsisi jos tėvai ir seneliai.

Ilsėkis ramybėje, Rimute, kol Viešpats prikels mus amžinajam gyvenimui, nes tu Juo tikėjai.

Kovo–balandžio mėn. renginiai parapijoje

Kaunas jungėsi į pasaulį apjuosiančią šviesų grandinę **(2021 03 01)**

Kristaus Prisikėlimo parapijos bendruomenė atsisveikino su iškeliavusia pas Viešpatį Pastoracinės tarybos nare Rimute Lipšiene **(2021 03 04)**

In memoriam RIMUTĖ LIPŠIENĖ **(2021 03 04)**

Malda už COVID-19 pandemijos aukas Kristaus Prisikėlimo bazilikoje **(2021 03 06)**

Maldos už lietuvius pasaulyje diena Kristaus Prisikėlimo parapijoje **(2021 03 07)**

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną – šv. Mišios už Lietuvą **(2021 03 12)**

„24 valandos Viešpačiui“ parapijoje **(2021 03 13)**

Šv. Mišios Šventojo Juozapo garbei parapijoje **(2021 03 19)**

Šeimoms skirti metai pradėti švęsti Kristaus Prisikėlimo parapijoje **(2021 03 21)**

Parapijos tikintieji jungėsi į nenutrūkstamą Švč. Sakramento adoraciją **(2021 03 25)**

Šv. Mišių malda už a.a. parapijos bendruomenės narę Rimutę Lipšienę **(2021 03 28)**

Kristaus Kančios sekmadienis parapijoje **(2021 03 28)**

Malda už a. a. parapijos kunigą altarištą Vaclovą Aleksandravičių **(2021 03 29)**

Ačiū Jums, mielieji, prisidėjusiems prie Caritas Sriubos valgyklos išlaikymo **(2021 03 31)**

Didysis ketvirtadienis parapijoje **(2021 04 01)**

Didysis penktadienis parapijoje **(2021 04 02)**

Velyknaktis parapijoje **(2021 04 03)**

Šv. Velykų sekmadienis „Mes gyvename viltimi“ parapijoje **(2021 04 04)**

PARAPIJOS AKTUALIJOS

Parapijos tikintieji jungėsi į nenutrūkstamą Švč. Sakramento adoraciją

Šiomet, kaip ir kasmet, Lietuvos Vyskupų Konferencijos nutarimu Lietuvos bažnyčiose vyksta nenutrūkstama Švč. Sakramento adoracija prašant Viešpaties, kad siųstų darbininkų į savo pjūtį, kad būtų pašaukimų, kad būtų atitolintas nuo žmonijos pandemijos pavojus.

Parą trunkantis Jėzaus garbinimas vyko Kristaus Prisikėlimo parapijoje šių metų kovo 25 dieną.

Mažojoje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje atskiromis valandomis meldėsi parapijos kunigai, jungėsi į maldą Švč. Sakramento adoruotojai, vadovaujami koordinatore Kristinos Jasilionienės, Šeimų bendruomenės nariai su koordinatore Stasele Raščiuviene, grupelių atstovai ir pavieniai tikintieji.

Jokia, nors ir didžiausia, tauta neturi dievų, kurie taip arti būtų prie jos, kaip Tu, mano Dieve; Tu esi su visais savo ištikimaisiais, maitindamas juos kasdien savo kūnu, juos guosdamas ir jų širdis keldamas į dangų... Didžiausias mano noras, kad mano širdis būtų susijungusi su Tavimi (Kristaus sekimas, IV, 13).

